

Зміст

1. Індустрія управління активами. Загальний огляд	2
2. Результати діяльності ринку управління активами НПФ	3

1. Індустрія управління активами. Загальний огляд

Кількість учасників ринку

Компанії з управління активами (КУА)

У 2-му кварталі 2019 року кількість **компаній з управління активами** зменшилася із 298 до **295** – цілком за рахунок виходу з ринку трьох київських компаній.

З усіх діючих КУА, станом на кінець червня 280 компаній мали в управлінні від одного до 36-ти ІСІ, а понад 99% від усіх таких КУА управляли принаймні одним венчурним фондом.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

У квітні-червні 2019 року було зареєстровано **30 нових ІСІ**. З урахуванням фондів, які закрилися протягом 2-го кварталу, станом на 30.06.2019 **кількість діючих зареєстрованих ІСІ**, за даними УАІБ, збільшилася до **1822** (+1.6% за 2-й квартал).

Кількість **ІСІ, які досягли нормативу мінімального обсягу активів (сформованих)**, стабільно зростала і на кінець червня 2019 року досягла **1259** (+22 фондів, або +1.8% за 2-й квартал).

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Кількість **НПФ в управлінні** станом на 30.06.2019 року залишалася на рівні **58** (без урахування корпоративного фонду НБУ), у тому числі 45 відкритих, 7 корпоративних та 6 професійних. Всього активами НПФ управляли 33 КУА (на одну менше, ніж на кінець березня).

Страхові компанії (СК)

Кількість **СК, що передали свої активи в управління КУА**, а також КУА, що надавали такі послуги, упродовж квітня-червня 2019 року залишалася незмінною – таких страхових компаній станом на 30.06.2019 було **2**, а КУА була одна.

Активи в управлінні та ВЧА

Усі інституційні інвестори

Сукупні загальні активи в управлінні КУА зросли за 2-й квартал на 0.7% і на 30.06.2019 сягнули **338 876.4 млн. грн.** У річному вимірі, з червня 2018 року, уповільнили зростання до +17.1%.

Інститути спільного інвестування (ІСІ)

Загальні активи ІСІ в управлінні, включно з тими, які ще не досягли нормативу мінімального обсягу активів, у 2-му кварталі 2019 року зросли також на 0.7% і на 17.1% за рік, до **337 274.1 млн. грн.**

Активи діючих ІСІ, що досягли нормативу мінімального обсягу активів («визнаних» ІСІ), зросли за 2-й квартал на 3.7%, за 1-е півріччя 2019 року – на 10.9%, а за останні 12 місяців – прискорилися до +17.3%. На 30.06.2019 вони становили **329 047.5 млн. грн.** Квартальне зростання було зосереджене у **венчурних** фондах, зокрема, завдяки подальшому збільшенню їхньої кількості. У той же час, ІСІ, що інвестують здебільшого в інструменти фондового ринку (відкриті та інтервальні ІСІ, майже усі – з публічним розміщенням), зазнали зменшення активів через його переважно негативну динаміку у 2-му кварталі.

Вартість чистих активів сформованих ІСІ («визнаних») у квітні-червні 2019 року уповільнила квартальне зростання до 3.3%, але прискорила – річне (+14.1%). З початку 2019 року ВЧА ІСІ в цілому збільшилася на 8.0%, до **254 784.1 млн. грн.** станом на 30.06.2019.

Недержавні пенсійні фонди (НПФ)

Активи НПФ в управлінні КУА у 2-му кварталі 2019 року прискорили квартальне і річне зростання – до 5.6% і 19.0% відповідно, а з початку року додали 10.3%. Станом на 30.06.2019 вони сягнули **1 505.1 млн. грн.**

Страхові компанії (СК)

Активи СК в управлінні КУА за 2-й квартал 2019 року зросли на 3.5%, а за 1-е півріччя – на 15.9%, тож і сповільнили річне падіння у червні до -13.8%. Станом на 30.06.2019 ці активи становили **92.7 млн. грн.**

2. Результати діяльності ринку управління активами НПФ

У 2-му кварталі 2019 року, за даними УАІБ, тривало зростання активів недержавних пенсійних фондів¹ в управлінні КУА.

Кількість КУА, які управляють активами НПФ, зменшилася з 34-х до **33-х**, а самих фондів – не змінилася станом на 30.06.2019: 31 КУА управляла

активами 45-ти відкритих НПФ, 6 – активами 7-ми корпоративних НПФ та 6 – активами 6-ти професійних НПФ (всього **58 НПФ**, без урахування корпоративного фонду НБУ, табл. 1). Отже, відкриті НПФ залишалися найбільшим сектором із часткою ринку за кількістю фондів в управлінні КУА 77.6% (рис. 1).

Таблиця 1. Кількість НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 2-му кв. 2019 року

Вид НПФ	30.06.2018	31.12.2018	31.03.2019	30.06.2019	Зміна за 2-й кв. 2019	Зміна з початку року	Зміна за рік
Відкриті	45	45	45	45	0.0%	0.0%	0.0%
Корпоративні	7	7	7	7	0.0%	0.0%	0.0%
Професійні	6	6	6	6	0.0%	0.0%	0.0%
Всього	58	58	58	58	0.0%	0.0%	0.0%

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

Рис. 1. Розподіл кількості НПФ та вартості їхніх активів в управлінні КУА за видами фондів станом на 30.06.2019 р.

Сукупні активи усіх НПФ, включно з КНПФ НБУ, за 2-й квартал 2019 року зросли на **2.2%**, до **2 892.9** млн. грн. (після +3.1% за 1-й, табл. 2).

Ріст, хоч і уповільнений, відбувся завдяки збільшенню кількості учасників НПФ на 0.3% за квартал та суми інвестиційного доходу – на 4.3%². Кількість укладених пенсійних контрактів зросла навіть більше, ніж у 1-му кварталі – на 3.3% (після +2.3%). Негативним чинником залишалося швидше зростання обсягу пенсійних виплат у порівнянні з внесками (+4.3% проти +1.7%), причому другий квартал поспіль це випередження ще й прискорювалося.

Скорочення активів КНПФ НБУ у 2-му кварталі 2019 року (-1.2%, після +1.7% у 1-му)³ призвело до зменшення його частки у сукупних пенсійних активах із майже 50% до 48% (рис. 1).

Вартість активів НПФ в управлінні КУА у 2-му кварталі 2019 року продовжувала прискорювати зростання – до **5.6%** (із +4.4% у 1-му). Станом на 30.06.2019 пенсійні активи в управлінні КУА досягли **1 505.1** млн. грн. Річне зростання прискорилося із 17.1% у березні до 19.0% у червні.

Головним двигуном росту залишалися **відкриті** НПФ, активи яких у 2-му кварталі 2019 року вкотре показали найбільший квартальний приріст серед секторів за видами пенсійних фондів в управлінні КУА – на 6.6% (після +4.9%). Врешті, на кінець червня 2019 року їхня частка ринку за пенсійними активами в управлінні (без урахування КНПФ НБУ) зросла із 73.0% до 73.7%. На 30.06.2019 активи цих НПФ сягнули **1 108.8** млн. грн.

¹ Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

² За даними Нацфінпослуг.

³ За даними Нацфінпослуг щодо загальної вартості пенсійних активів усіх НПФ, за вирахуванням даних УАІБ щодо НПФ в управлінні КУА.

Активи **корпоративних** НПФ в управлінні (без КНПФ НБУ) за 2-й квартал 2019 року зросли на 3.5% (після +4.1%) і у червні досягли **258.3 млн. грн.**

Активи **професійних** пенсійних фондів в управлінні знову зросли найменше за квартал – на 2.0% (після +1.9%), а їхній обсяг станом на 30.06.2019 становив **138.0 млн. грн.**

Найбільшими за середнім обсягом активів в управлінні у червні 2019 року залишалися **корпоративні** НПФ, умовний середній фонд серед яких зріс до 43.0 млн. грн. Відкриті НПФ відставали з 24.6 млн. грн., а професійні у середньому залишалися найменшими (23.0 млн. грн.).

Таблиця 2. Вартість активів НПФ в управлінні КУА за видами фондів у 2-му кв. 2019 року та її зміна за рік

Вид НПФ	30.06.2018		31.12.2018		31.03.2019		30.06.2019		Зміна активів НПФ в управлінні		
	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	Активи, млн. грн.	Кількість НПФ, щодо яких подано звітність	за 2-й квартал 2019 року, %	з початку 2019 року, %	за рік, %
Відкриті	916.3	45	991.5	44	1 039.8	44	1 108.8	45	6.6%	11.8%	21.0%
Корпоративні	220.5	6	239.9	6	249.6	6	258.3	6	3.5%	7.7%	17.1%
Професійні	127.9	6	132.7	6	135.3	6	138.0	6	2.0%	4.0%	8.0%
Всього*	1 264.6	57	1 364.1	56	1 424.7	56	1 505.1	57	5.6%	10.3%	19.0%
КНПФ НБУ**	1 272.1	1	1 381.1	1	1 405.1	1	1 387.8	1	-1.2%	0.5%	9.1%
Разом	2 536.7	58	2 745.2	57	2 829.8	57	2 892.9	58	2.2%	5.4%	14.0%

* Без урахування корпоративного пенсійного фонду НБУ.

У структурі активів НПФ в управлінні КУА частка **цінних паперів** у 2-му кварталі 2019 року вперше з 3-го кварталу 2018 року зменшилася – із 59.1% у березні до **56.0%** у червні і впала нижче минулорічного рівня (58.4%, рис. 2).

Таке доволі суттєве зниження ваги фондових інструментів в активах НПФ було зумовлено майже відсутнім їх приростом у цілому (зростання у відкритих та професійних фондах було майже нівельовано скороченням у корпоративних), у той час як обсяг їхніх коштів у банках значно зріс за цей час. Це засвідчило протилежну динаміку основних складових активів НПФ у порівнянні з 1-м кварталом.

Так, **кошти на банківських рахунках (у тому числі депозитних)** усіх НПФ в управлінні КУА цього разу зросли на 14.3% (після +1.6%). Тож частка грошей в активах НПФ загалом зросла з 37.5% у березні до **40.5%** у червні 2019 року.

Для всієї індустрії НПФ, з урахуванням корпоративного фонду НБУ, вага цінних паперів впала із 59.1% у березні до **57.0%** у червні, що також було менше, ніж рік тому (рис. 3). Це було зумовлено, зокрема, скороченням обсягу фондових активів НПФ на 1.4% (після зростання на 4.0% у 1-му кварталі) та збільшенням їхніх сукупних грошових коштів у банках на 7.7% (після скорочення на 0.3%).

Таблиця 3. Структура активів НПФ в управлінні КУА у розрізі видів фондів станом на 30.06.2019 р., млн. грн.

Вид НПФ	Цінні папери	Грошові кошти	Банківські метали	Нерухомість	Інші активи
Відкриті	617.9	449.4	4.2	24.5	12.7
Корпоративні	130.0	128.3	0.0	0.0	0.0
Професійні	94.4	32.1	0.0	7.1	4.5
Всього	842.3	609.8	4.2	31.6	17.2

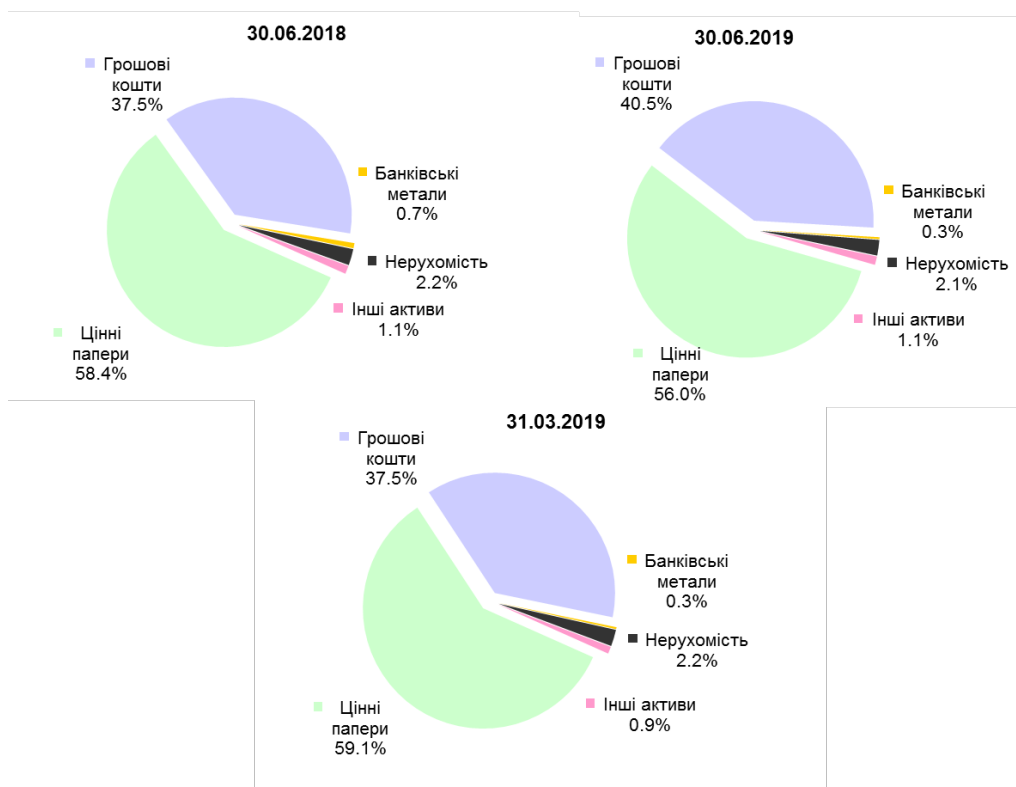

Рис. 2. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (без КНПФ НБУ) у 2-му кв. 2019 року та за рік

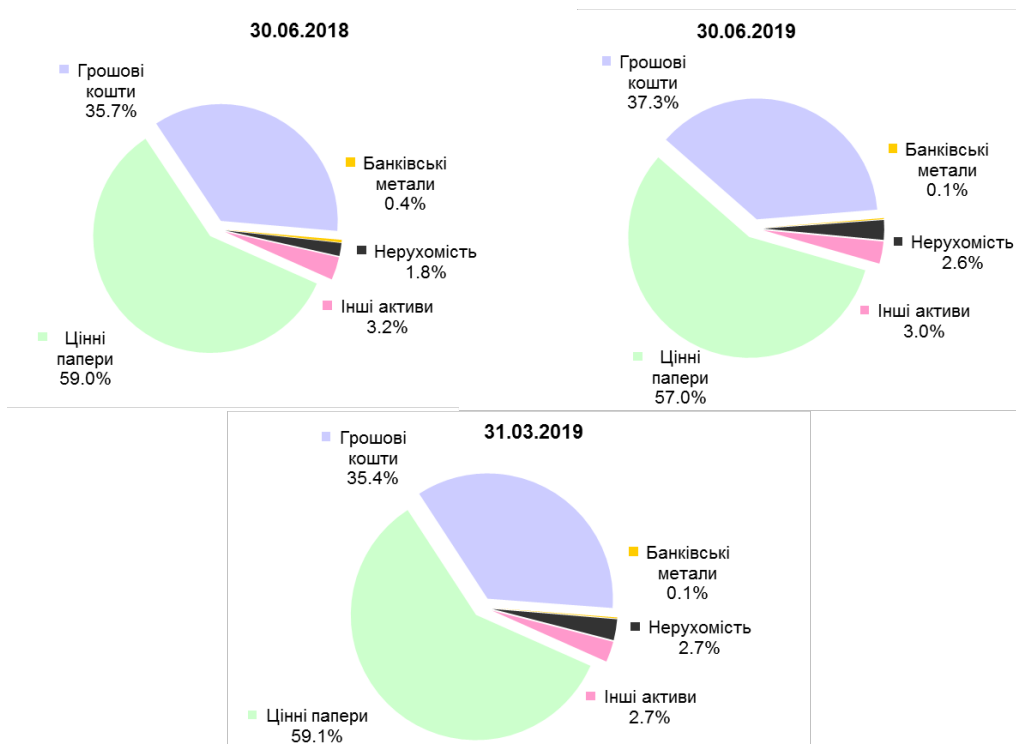

Рис. 3. Динаміка структури агрегованого портфеля НПФ (із КНПФ НБУ) у 2-му кв. 2019 року та за рік

Сукупна вартість активів у **цінних паперах** у відкритих фондах у 2-му кварталі 2019 року зросла на 1.1% (після +8.2% у 1-му кварталі). Значне сповільнення зростання цих активів сектору було пов'язане зі скороченням сукупної вартості його вкладень в облігаціях підприємств (майже -31%) та в акціях (-10%), компенсоване зростанням інвестицій у

державні облігації (зокрема ОВДП) – на 6.0%. Також у портфелях відкритих НПФ з'явилися муніципальні облігації, хоч і на невелику суму (0.5% їхніх активів в управлінні на кінець червня). Загалом, через на порядок швидше нарощення коштів цих НПФ у банках за 2-й квартал, частка цінних паперів в активах цього сектору зменшилася з 58.8% до 55.7% (рис. 4).

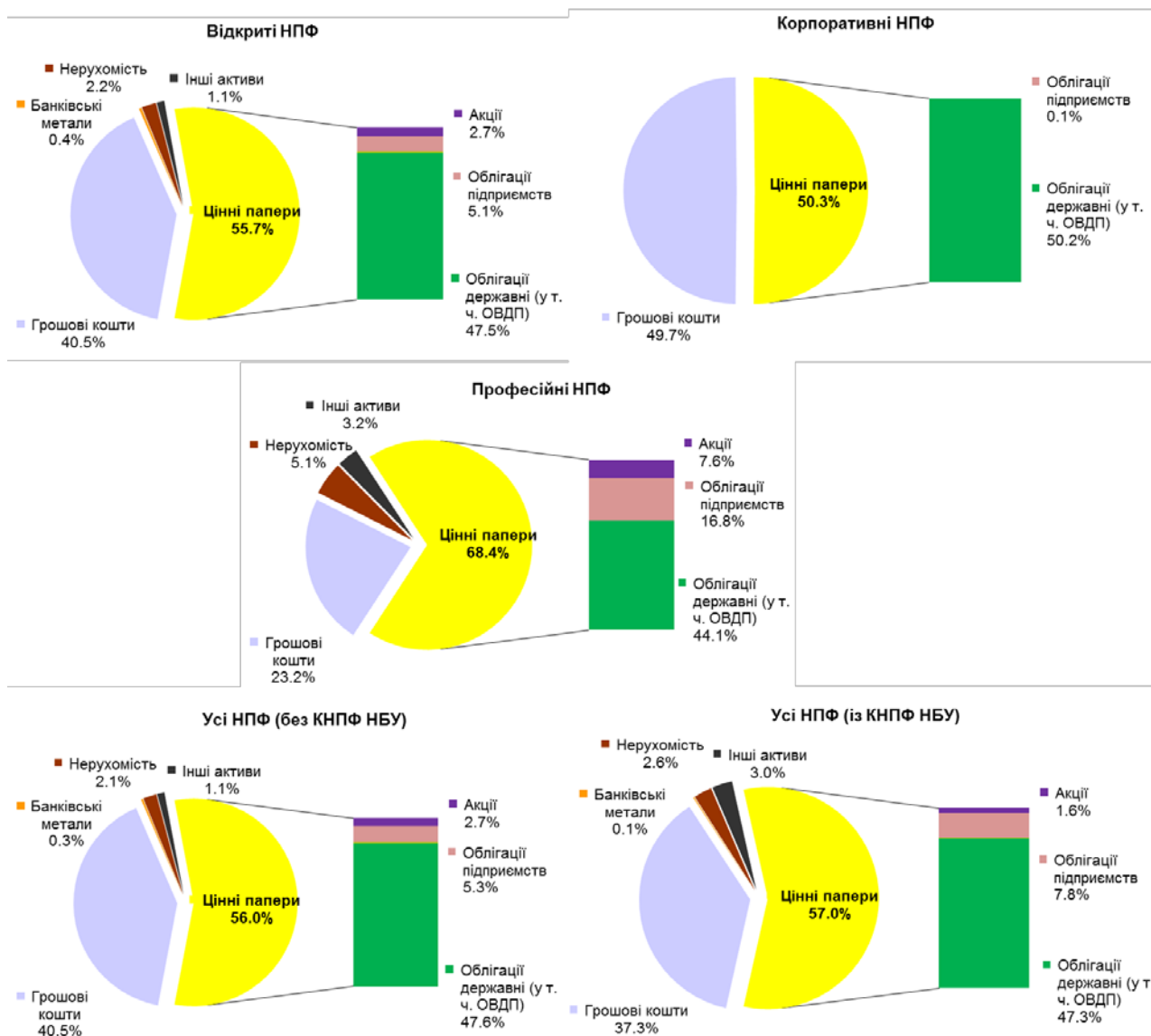

Рис. 4. Структура активів НПФ у розрізі видів фондів станом на 30.06.2019 р.

Корпоративні НПФ були єдиним сектором, де активи в інструментах фондового ринку скоротилися у 2-му кварталі – на 5.5% (після +6.3% у 1-му). Зріс лише обсяг вкладень у ОВДП – на 2.4% (після +7.0% у 1-му кварталі). Однак частка ОВДП в активах сектору – через випереджаюче зростання тут грошових коштів – все ж дещо зменшилася – з 50.8% до 50.2%. А проте визначальною у динаміці вкладень

корпоративних НПФ у цінних паперах і їхньої ваги в активах цих фондів було скорочення на 98% за квітень-червень обсягу вкладень цих фондів в облігаціях підприємств (із 10.8 до 0.2 млн. грн.). При цьому він залишався тільки другим найменшим після акцій, сукупна вартість яких в активах корпоративних НПФ зменшилася «лише» на 6% (після +3.5% у 1-му кварталі). Врешті, вага облігацій підприємств впала з

4.3% у березні до 0.1% у червні, а цінних паперів в активах цього сектору загалом – з 55.1% до 50.3%.

Професійні фонди також зазнали зниження ваги цінних паперів у своїх активах, але вона залишалася найбільшою у тому числі у порівнянні з іншими секторами НПФ (68.4% у червні, після 68.8% у березні). Сталося це через відносно стрімкіше зростання «інших» активів сектору, що підняло їхню вагу з 2.8% до 3.2%. Та все ж приріст вкладень професійних фондів у цінних паперах у 2-му кварталі 2019 року також був порівняно найбільшим (+1.4%, після +4.0% у 1-му). Як і у відкритих фондах, його цілком було забезпечено вкладеннями в державні облігації, сукупна вартість яких тут продовжувала зростати (+5.9%, після +10.6% у 1-му кварталі). Інвестиції ж в акції скоротилися на 4.7% (після +2.8%), а в облігації підприємств – ще на 6.3% (після -8.2%). Таким чином, вага ОВДП у пенсійних активах сектору зросла за квартал із 42.5% до 44.1%.

Грошові кошти у банках на кінець червня 2019 року залишалися другою найбільшою складовою усіх секторів НПФ в управлінні та зросли у кожному з них за 2-й квартал, випереджаючи приріст

їхніх активів у цінних паперах, на противагу динаміці 1-го кварталу. Тож, у *відкритих* НПФ готівка, поточні рахунки та депозити зросли на 15.2% (після +2.1%) і додали у вазі з 37.5% до 40.5%; у *корпоративних* – зросли на 14.5% (після +1.4%), а вага - з 44.9% до 49.7%; у *професійних* – зросли на 2.3%, залишившись у межах 23.2% пенсійних активів цього сектору в управлінні.

Нерухомість станом на кінець червня 2019 року, як і раніше, була в активах *відкритих* та *професійних* НПФ. Її сукупна вартість дещо змінилася у 2-му кварталі тільки в активах перших (-0.5%). Тож, в умовах зростання інших складових пенсійних активів цих секторів НПФ, частка нерухомості у кожному з них зменшилася: з 2.4% до 2.2% у *відкритих* та з 5.2% до 5.1% у *професійних*.

Банківські метали у червні 2019 року залишалися лише в активах *відкритих* НПФ в управлінні. Зростання вартості золота, а з ним – і вкладень у нього в активах цих НПФ на 13.0% за 2-й квартал (після -62.5% у 1-му), дещо збільшило вагу банківських металів у цьому секторі, однак лише у межах 0.4%

Додаткова інформація про ІСІ на сайті УАІБ:

- Довідник ІСІ: [Фонди в управлінні](#)
- [Ринок у цифрах](#)